

Állati termékek termelése és fogyasztása Magyarországon

A tartalomból

- 1 Állati termékek termelése
- 2 A hús és az állati termékek fogyasztása

Állati termékek termelése

Az állattenyésztés az 1980-as évek végén még a mezőgazdaság első számú ágazata volt, és a termelési érték 55–60%-át adta. Az ezredfordulóra ez az arány a növénytermesztés javára megfordult, az uniós csatlakozásunk óta még tovább csökkent, és 2006-ban már csupán 39%-ban részesedett az ágazat a bruttó termelésből. Az uniós támogatási és intervenciók rendszer inkább a gabonatermesztésre ösztönzi a termelőket. Az állattartók száma az ezredfordulót követően jelentősen csökkent, ami a törkehiányra és az előnytelen gazdaságstruktúrára vezethető vissza. Ez a tendencia 2004–2005-ben is folytatódott, kevesebb lett az állattartók száma, kisebb az állatállomány. A 2005. évi Gazdaság szerkezeti Összeírás adatai szerint állattartással a gazdasági szervezetek 26, az egyéni gazdaságok 53%-a foglalkozott. 2003 óta az előbbi esetében 6%-kal, az utóbbiban közel egynegyedével csökkent számuk.

A **szarvasmarha-állomány** 2006 végéig szinte folyamatosan fogyott, a december 1-jei 702 ezer állomány a 10 évvel korábnál 22%-kal, a 20 évvel azelőttinél 59%-kal volt kevesebb. 2007-ben a csökkenés megállt, mind az áprilisi, mind az augusztusi állomány 1–2%-kal meghaladta az egy évvel korábit. A decemberi 322 ezer tehénállomány alig négyötöde volt a tíz évvel ezelőtti állománynak. Számuk idén tovább fogyott. A tejhasznú tehének száma mind a gazdasági szervezeteknél, mind az egyéni gazdálkodóknál csökkent. A **tehéntejtermelés** évek óta közel azonos szinten, 1,8–1,9 milliárd liter között mozog. Az Európai Unió által megállapított kvóta a tagországok túlermelését kívánta megakadályozni. Ennek hatására az uniós orszá-

Állati termékek termelése, egy állatra jutó hozam

Megnevezés	2000	2001–2005. évek átlaga	2005	2006	2006	
					a 2001–2005. évek átlagának %-ában	az előző év %-ában
Tehéntejtermelés, millió liter	2 081	1 970	1 878	1 796	91,2	95,6
Egy tehenre jutó tejtermelés, liter	5 335	5 946	6 260	6 506	109,4	103,9
Tojástermelés, millió darab	3 171	3 267	2 964	2 956	90,5	99,7
Egy tojóra jutó tyúktojás, darab	217	211	208	205	97,2	98,6
Gyapjútermelés, tonna	3 369	4 355	5 027	4 689	107,7	93,3
Egy juhra jutó gyapjútermelés, kg	3,8	4,2	3,9	3,6	3,9	92,3
Hal, tonna	19 662	18 334	19 103	20 762	113,2	108,7
Méztermelés, tonna	15 165	17 351	19 714	17 319	99,8	87,9

gok tejtermelése stabilizálódott, bár mutatkoztak jelei annak, hogy vannak a rendszernek hiányosságai. Folyamatosan nő a fajlagos mutató, az egy tehenre jutó tej mennyisége 2005-ben meghaladta a 6 ezer litert, 2006-ban 250 literrel még ennél is több tejet adtak a tehenek egy év alatt. A **sertések** száma az elmúlt tíz évben 3,8 és 5,8 millió között változott, az utóbbi néhány évben 4 millió körüli volt. Idén augusztusban a 4,1 milliós állomány valamivel több a tavalyinál, de némileg elmarad a két évvel korábitól. A madárinfluenza-járvány következtében 1,4 millióval csökkent a **baromfiállomány**, 2006 december 1-jén 39,7 millió volt. Idén augusztusban 45,4 milliót számláltak, ez 2,9 millióval kevesebb az egy évvel korábnál. A **tojástermelés** miatt fontos tojóállomány 2003-ban még 16,3 millió volt, de a lassú csökkenés eredményeként 2006-ban 4,3%-kal kevesebb volt, mint egy évvel korábban. A közel 3 milliárd darabos tyúktojástermelés az előző év szintjén maradt, de a 2003. évi termelésnél 400 millióval alacsonyabb volt. Az egy tojóra jutó tojástermelés évek óta 210 darab körül van.

A **juhállomány** enyhe növekedése 2006–2007-ben megtorpant, az 1,3 milliós állomány közel

10%-kal volt kevesebb a 2005 augusztusánál. A **gyapjútermelés** évek óta (az állomány nagyságától függően) 3,4–4,7 ezer tonna közötti volt, az egy juhra jutó gyapjúhozam 3,9–4,0 kg körül alakult az elmúlt pár évben.

2006-ban 1,4 millió tonna **vágóállatot** termeltek a gazdálkodók, az előző évvel közel azonos mennyiséget. A vágóállatok élőtesttömegének kilenczetedét (egymással közel azonos arányban) a vágósertés- és a vágóbaromfi-termelők állították elő. Vágómarhából évről évre kevesebbet termelnek az állomány nagyságának függvényében. A vágóbaromfi-termelés a 2005. évi fellendülés után visszaesett, de még így is 4,3%-kal többet termeltek, mint 2000–2004-ben. A vágósertés-termelés jelentősen visszaesett, a 2000–2004. évek átlagához képest mintegy 17%-kal. A **hústermelés**, mely tartalmazza a belföldi vágást, a belsőséget, és 2004-ig az élőállat-kivitelt is, 2005-ben a nem számottevő mennyiségű egyéb hús kivételével az összes húsfélénél csökkent, de 2006-ban már ismét a két évvel ezelőtti szintjén volt.

Vágóállat- és hústermelés

Megnevezés	2000	2000–2004. évek átlaga	2004	2005	2006
Vágóállat élő testtömegben, ezer tonna	1 566	1 515	1 433	1 381	1 372
Ebből: vágómarha	117	104	98	88	84
vágósertés	793	741	683	608	613
vágójuh	16	18	19	19	20
vágóbaromfi	616	627	606	640	632
Hústermelés ^{a)} összesen, ezer tonna	975	935	782	746	783
Ebből: marha- és borjúhús	67	57	38	32	34
sertéshús	397	363	309	290	315
baromfi	458	464	384	375	385
egyéb hús	23	24	15	16	13
belsőség	30	27	36	33	36

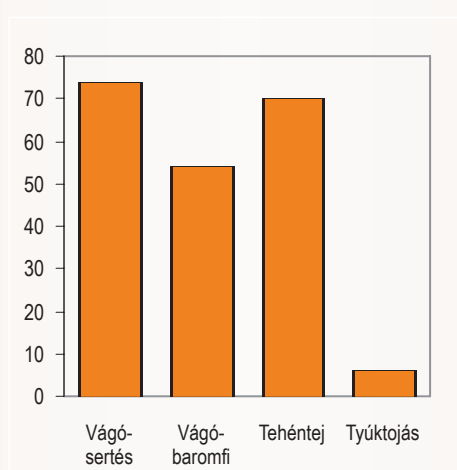
a) A hústermelés adata 2004-től nem tartalmazza az élőállat-kivételt.

Élő állatokból és állati termékekből 2005-ben 5,8, 2006-ban 1,9%-kal kevesebbet vásároltak fel, mint a megelőző évben. 2007 első nyolc hónapjában viszont 10,6%-kal többet értékesítettek, mint egy évvel korábban. Ezen belül a vágómarha kivételével az élő állatok értékesítése 2 és 16% közötti mértékben nőtt, tejből 6,6, tojásból 10,3%-kal többet vásároltak fel a tavalyinál. Az állattenyésztési ágazat **termelőiár-indexe** 4%-kal emelkedett 2006-ban. Az állati termékeké ennél kevésbé, mindössze 2,3%-kal volt magasabb, mint 2005-ben. A tej kis mértékben csökkent, a tyúktojásé viszont 9,8%-kal nőtt egy év alatt. 2007. január–augusztusban az előző évhez képest mindössze 1,3%-kal nőtt az élő állatok és állati termékek termelői ára. A fontosabb élő állatoké a vágóbaromfi kivételével csökkent, a tejé 7,0, a tojásé 13,2%-kal magasabb volt a tavalyinál.

Felvásárlási átlagárak alakulása

Megnevezés	2005	2006	2007 január–augusztus
Vágómarha (borjú nélkül), Ft/kg	267,4	296,7	284,5
Vágósertés (süldő és malac nélkül), Ft/kg	274,7	292,3	255,3
Vágóbaromfi, Ft/kg	209,6	214,5	231,9
Tehéntej, Ft/liter	64,3	63,8	67,9
Tyúktojás, Ft/db	12,3	14,2	12,6
Méz, Ft/kg	322,8	439,0	416,8

Felvásárlás a termelés százalékában, 2006

A hús és az állati termékek fogyasztása

A csak saját fogyasztásra termelő egyéni gazdálkodók száma csökkent, a piacra termelők aránya fokozatosan emelkedett, a 2000. évi 8%-ról öt év alatt 15%-ra. A kizárólag saját fogyasztásra termelés főként az állattartással foglalkozó egyéni gazdaságokat jellemezte. Az élelmiszer-gazdaság egyre csökkenő hányadát adja a lakossági fogyasztásnak, mely a 90-es évek második felében még 30% körüli volt. A lassú mérséklődés eredményeként 2005-ben az arány már csak 25%-ot tett ki. Az **egy főre jutó élelmiszer-fogyasztás** (681 kg) 2005-ben súlyban gyakorlatilag nem változott az előző évhez képest, energia-, fehérje-, zsír- és szénhidrát-tartalmában kissé emelkedett. A hús- és állati termékek esetében egy év

alatt 4,3–7,5% közötti mértékben nőtt, kivétel a tojás, melyből az előző, és az előző öt év átlagához képest is kevesebbet fogyasztottunk. Kedvező változás, hogy a tej és tejtermékek, valamint az egyébként kis súlyt képviselő hal fogyasztása a 2000–2004. évek átlagához viszonyítva 12,5%-kal nőtt. A mézfogyasztás továbbra is rendkívül alacsony, még a fél kg-ot sem éri el éves szinten. A megtermelt méz (19,7 ezer tonna) jelentős részét, 96%-át exportálják.

Az európai viszonylatban közepesnek tekinthető egy főre jutó húsfogyasztás 2005-ben 63,5 kg volt, 4,3%-kal több az előző évinél. Az élettelileg egészségesebbnek tartott **baromfi-hús fogyasztása** 2000 óta a legnagyobb részesedésű, 2004-ben 46, 2005-ben már 47%-a volt az összesnek. Baromfi-húsból egy év alatt 29,8 kg-ot fogyasztottunk, 2 kg-mal többet, mint az előző évben. A baromfi-hús termelése 2%-kal csökkent, jelentősen, több mint másfélszeresre nőtt a behozatal, ami a fogyasztás 14%-át tette ki. 2005-ben a **sertéshús-fogyasztás** 3,1%-kal több volt, mint az előző évben, a 26,7 kg-os mennyiség az összes húsfogyasztásból 42%-ban részesedett. A baromfi-hússal együtt mintegy 90%-ot képviselnek. A sertéshústermelésben bekövetkezett 6%-os csökkenést a kivétel változatlan szintje – 103 ezer tonna – mellett a behozatal 30%-os bővülése ellensúlyozta. A 90 ezer tonnányi import a belföldi felhasználás harmadának felel meg. Az összes húsfogyasztásból alig 5%-ban részesedő **marhahúsból** fejenként 3,1 kg-ot fogyasztottunk 2005-ben. A termelés 14%-kal csökkent egy év alatt, de még így is majdnem teljes egészében biztosította a belföldi felhasználást. A kivétel 30%-kal visszaesett, a behozatal alig változott.

Mennyiségileg a kivétel és a behozatal is 11 ezer tonnát tett ki. A korszerű táplálkozáshoz elengedhetetlen **hal fogyasztása** (3,6 kg) rendkívül alacsony az unió 15 kg-ot is meghaladó fejenkénti fogyasztásához képest.

Tej- és tejtermékekből a 2003. évi alacsony szint (138,3 kg/fő) és a 2004. évi nagymértékű növekedés után 2005-ben 7,5%-kal fogyasztottunk többet. A 166,8 kg éves fogyasztás még nem érte el az 1990-es évek elejének szintjét. A hazai kifejt tej termelése 1,8%-kal, a tejjimport 25%-kal volt több, mint az előző évben, a kivétel ennél kisebb mértékben, 10%-kal haladta meg a 2004. évi. Összességében a tej behozatala 2005-ben először haladta meg (13%-kal) a kivételt. A fogyasztás kedvező alakulásában szerepet játszott a tej- és tejtermékek fogyasztói árának 2005-ben bekövetkezett csökkenése is. Az egy főre jutó hús- és állati termékek fogyasztásában egyedül a **tojás** esetében jelent-

Egy főre jutó élelmiszer-fogyasztás

Élelmiszer	2004	2005	2005 az előző év %-ában
	kg		
Hús összesen	60,9	63,5	104,3
Ebből:			
marha és borjú	3,2	3,1	96,9
sertés	25,9	26,7	103,1
baromfi	27,7	29,8	107,6
Hal	3,4	3,6	105,9
Tej- és tejtermékek	155,2	166,8	107,5
Tojás	16,7	16,0	95,8

kezett csökkenés. A 16 kg-nyi éves fogyasztás 4,2%-kal (10 darabbal) volt kevesebb az előző évinél. A termelés majdnem 10%-kal visszaesett, a behozatal megduplázódott, a kivitel viszont 30%-kal kevesebb volt, mint 2004-ben.

Információk, elérhetőségek:

[stADAT-tábla](#)

Zsuzsa.szitty@ksh.hu

Telefon: 345–6005

[Információs szolgálat](#)

Telefon: 345–6789

www.ksh.hu